

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşam Becerileri ile İlgili Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi ¹

Mete Yusuf USTABULUT

Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
meteustabulut@bayburt.edu.tr
Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-8864-645X>

Öz

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam becerileri ile ilgili görüşlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz yolla seçilen 216 Türkçe öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırma verileri toplamak amacıyla yaşam becerileri ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın verilerini analiz etmek amacıyla betimsel analiz, t-testi, ANOVA, koelasyon analizi testleri kullanılmıştır. Türkçe öğretmeni adayları, duygularla ve stresle başa çıkma konusunda kararsız olduklarını; empati kurma, öz farkındalık, karar verme, problem çözme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünce, iletişim, kişilerarası ilişki becerileri konusunda kendilerini yeterli gördüklerini belirtmektedirler. Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam beceriyle ilgili görüşleriyle not ortalamaları, yaşları ve sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle internette geçirdikleri süre arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Anahtar Kelimeler: Beceri, Türkçe Öğretmeni Adayları, Yaşam Becerileri.

Examining the Opinions of Turkish Teacher Candidates on Life Skills in Terms of Various Variables

Abstract

The aim of this study is to examine the views of Turkish teacher candidates about life skills in terms of various variables. The relational survey model, one of

¹ Makale Geliş/Kabul Tarihi: 17.02.2020 / 14.04.2020

Künye Bilgisi: Ustabulut, M. Y. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam becerileri ile ilgili görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 205-219. DOI: 10.33437/ksusbd.879817

the quantitative research models, was used. The sample of the study consists of 216 Turkish teacher candidates selected by simple random method. Life skills scale was used to collect research data. Descriptive analysis, t-test, ANOVA, coelation analysis tests were used to analyze the data of the research. Turkish teacher candidates stated that they were indecisive about coping with emotions and stress; They state that they see themselves competent in empathy, self-awareness, decision making, problem solving, creative thinking, critical thinking, communication and interpersonal relationship skills. There is a significant relationship between the Turkish teacher candidates' views on life skills and their gender. There is a significant relationship between Turkish teacher candidates' views on life skills and their grade point averages, ages and grade levels. There is no significant relationship between Turkish teacher candidates' views on life skills and the time they spend on the internet.

Keywords: Skill, Turkish Teacher Candidates, Life Skills.

GİRİŞ

20. yüzyılın sanayi çağından 21. yüzyıl bilgi çağına geçerken, eğitimde beceri temelli bir anlayış hakim olmaktadır. 20. yüzyılda elde edilen başarılar, 21. yüzyılda daha çok çalışmayı gerektirmektedir (Kivunja, 2015). 21. yüzyılda tüm öğrenciler, temel akademik konu bilgilerini; eleştirel düşünme, problem çözme, etkili iletişim gibi günümüz dünyasında başarı için gerekli beceriler ve işbirlikleri bağlamında, öğrenmelidir. Öğrenciler akademik konu bilgisini eleştirel düşünebilen ve etkili bir şekilde iletişim kurabilen, bir temel üzerine inşa etmelidirler (P21, 2009:1 akt. Kivunja, 2015).

Günlük hayatta karşılaşılan zorluklarla başa çıkabilmek için gerekli olan becerilere yaşam becerisi denilmektedir (WHO, 1999: 1). Yaşam becerileri ile ilgili çeşitli sınıflandırmalar bulunsa da en geleneksel sınıflandırma WHO'ya göre yapılan sınıflandırma olup; yaşam becerileri öz farkındalık ve empati, stresle ve duygularla başa çıkma, karar verme ve problem çözme, iletişim ve kişilerarası iletişim, yaratıcı ve eleştirel düşünme olmak üzere beşe ayrılır.

“Yaşam becerisi bireyin yaşantısını sürdürebilmesi için gereken becerilerdir. Yaşam becerileriyle bireylerin yaşamlarını kolaylaştırması hedeflenmektedir (Erbil vd.2004 akt. Bahçeci ve Kuru, 2008).” Öğretmenlerin yaşam becerilerini kazanması hem mesleki gelişimleri hem de yapılandırmacı eğitim kapsamında çok önemlidir. Öğretmen eğitiminde de bu becerilerin öğretmen adaylarına kazandırılması gerekmektedir. Bu becerilerin kazandırılmasının sorumluluğu öğretmendedir (Güleç, 2020)”

Alanyazında yaşam becerileriyle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde (Calp, 2020; Deveci, Konuş ve Aydın, 2018; Eskici ve Özsevgeç, 2019; Topcu Bilir, 2019; Ulus, 2018; Ümmet ve Demirci, 2017; Yalçıntaş Sezgin, 2018; Yıldırım ve Temel, 2020; Ursavas ve Karal, 2019) Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili araştırma yapılmadığı görülmüştür. Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam becerileri ile ilgili görüşlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam becerileriyle değişkenler arası ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Bundan dolayı araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelde iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiler incelenir (Karasar, 2013). Çalışmada uygulanan anket için Bayburt Üniversitesi Etik Kurulundan 28.12.2020 tarihli 2020/117 karar sayılı etik ilkelere uygun olduğu yönünde etik kurul izni alınmıştır.

Örneklem Grubu

Araştırmanın örneklem grubunu 216 Türkçe öğretmeni adayını oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz yolla seçilmiştir. Bu örnekleme yönteminde evreni oluşturan tüm birimlerin eşit seçilme olasılıkları vardır (Karasar, 2013).

Tablo 1. Araştırmanın Örneklem Grubunun Cinsiyetleri

Cinsiyet	f	%
Kadın	150	69.4
Erkek	66	30.6

Tablo 1 incelendiğinde araştırmanın örneklem grubunun %30.6'sının erkek, %69.4'ünün kadın olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Yaş Grupları

Yaş	f	%
18-19	25	11,6
20-21	102	47,2
22-23	72	33,3
24 ve üzeri	17	7,9

Tablo 2'ye göre araştırmanın örneklem grubunun %11.6'sının 18-19, %47.2'sinin 20-21, %33.3'ünün 22-23, %7.9'unun 24 ve üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir

Tablo 3. Araştırmanın Örneklem Grubunun Not Ortalamaları

Not Ortalamaları	f	%
0-2.99	83	38.4
3.00-4.00	133	61.6

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %38.4'ünün 0-2.99, %61.6'sının 3.00-4.00 arası not ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Sınıf Düzeyleri

Sınıf	f	%
1. Sınıf	36	16,7
2. Sınıf	22	10,2
3. Sınıf	84	38,9
4. Sınıf	74	34,3

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılanların %16.7'si 1., %10.2'si 2., %38.9'unun 3., %34.3'nün ise 4. sınıf olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Araştırmanın Örneklem Grubunun İnternette Geçirdikleri Süre

İnternette Geçirilen Süre	f	%
0-2 saat	16	7,4
2-3 saat	18	8,3
3-4 saat	50	23,1
4-5 saat	47	21,8
5 saatten fazla	85	39,4

Tablo 5 incelendiğinde araştırmanın örneklem grubunun %7.4'ü 0-2 saat, %8.3'ü 2-3 saat, %23.1'i 3-4 saat, %21.8'i 4-5 saat, %39.4'ü ise 5 saatten fazla internette vakit geçirdiği ifade etmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Bolat ve Balaman (2017) tarafından geliştirilen “Yaşam Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 30 madde ve 5 faktörden (Stres ve duygular ile başa çıkma, öz farkındalık ve empati, problem çözme ve karar verme, eleştirel ve yaratıcı düşünme, kişiler arası ilişki ve iletişim) oluşmaktadır.

M.Y. Ustabulut Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşam Becerileri...

Araştırmada kullanılan ölçek toplam varyansın %61'ini açıklamaktadır. Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO=.917), Bartlett testi ($x^2=3757,324$; $sd=435$, $p=.000$) ölçeğin yapı geçerliğinin uygun olduğu görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .93'tür. Bu analizler dikkate alındığında ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu görülmüştür.

Veri Analizi

Araştırmada öncelikle verilerin basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Şencan (2005) verilerin normal dağılım gösterebilmesi için bu değerlerin -2 ile +2 arasında olması gerektiğini belirtmektedir.

Tablo 6. Ölçeğe Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	-,107	-,431
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	-,429	-,319
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	-,854	,473
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	-1,020	1,534
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	-,800	,229

Tablo 6 incelendiğinde veriler normal dağılım gösterdiği için betimsel analiz, t-testi, ANOVA, koelasyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Tablo 7. Ölçekte Yer Alan Boyutlara Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Maddeler	\bar{x}	ss
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	3,47	,766
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	4,06	,641
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	4,14	,688
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	4,25	,654
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	4,29	,611

Tablo 7 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları, duygularla ve stresle başa çıkma konusunda kararsız olduklarını; empati kurma, öz farkındalık, karar verme, problem çözme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünce, iletişim, kişilerarası ilişki becerileri konusunda kendilerini yeterli gördüklerini belirtmektedirler.

Tablo 8. Yaşam Becerileri Ölçeğinde Yer Alan Boyutlara İlişkin Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	Ortalama	ss	t	df	p
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Kadın	150	3,42	,770	-	214	,240
	Erkek	66	3,56	,753	1,178		
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	Kadın	150	4,07	,657	,562	214	,575
	Erkek	66	4,02	,607			
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Kadın	150	4,15	,699	,287	214	,774
	Erkek	66	4,12	,667			
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	Kadın	150	4,26	,676	,303	214	,762
	Erkek	66	4,23	,607			
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	Kadın	150	4,34	,597	1,759	214	,080
	Erkek	66	4,18	,634			

Tablo 8 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 9. Yaşam Becerileri Ölçeğinde Yer Alan Maddelere İlişkin Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları

Madde	Cinsiyet	n	Ortalama	ss	t	df	p
3. Olumsuz duygularımı çevremdeki insanlara yansıtmayabilirim.	Kadın	150	3,29	1,195	-	214	,024
	Erkek	66	3,69	1,214	2,274		
11. Kendimi karşımdaki bireyin yerine koyabilirim.	Kadın	150	4,49	,730	2,167	214	,031
	Erkek	66	4,25	,750			
20. Konuşma anında kullanacağım iletişim araçlarına karar verebilirim.	Kadın	150	4,40	,724	2,245	214	,026
	Erkek	66	4,15	,863			
30. İletişim ortamını bozmamak adına konuşma sırasını bekleyebilirim	Kadın	150	4,52	,682	2,603	214	,010
	Erkek	66	4,24	,805			

Tablo 9 incelendiğinde erkek öğretmen adayları kadın öğretmen adaylarına göre olumsuz duygularını çevresindeki insanlara yansıtmayabilmektedirler. Kadın öğretmen adayları erkek öğretmen adaylarına göre kendilerini

M.Y. Ustabulut Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşam Becerileri...

karşılardaki bireyin yerine koyabilmekte, konuşma anında kullanabilecekleri iletişim araçlarına karar verebilmekte, iletişim ortamını bozmamak adına konuşma sırasını bekleyebilmektedir.

Tablo 10. Yaşam Becerileri Ölçeğinde Yer Alan Boyutlara İlişkin Not Ortalamasına Göre t-testi Sonuçları

Boyut	Not Oratalaması	n	Ortalama	ss	t	df	p
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	0-2.99	83	3,48	,769	,177	214	,860
	3.00-4.00	133	3,46	,767			
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	0-2.99	83	3,98	,701	-	214	,168
	3.00-4.00	133	4,10	,598	1,384		
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	0-2.99	83	4,05	,797	-	214	,130
	3.00-4.00	133	4,19	,606	1,521		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	0-2.99	83	4,16	,775	-	214	,102
	3.00-4.00	133	4,31	,561	1,643		
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	0-2.99	83	4,27	,639	-,276	214	,783
	3.00-4.00	133	4,30	,596			

Tablo 10 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 11. Yaşam Becerileri Ölçeğinde Yer Alan Maddelere İlişkin Not Ortalamasına Göre t-testi Sonuçları

Madde	Not Oratalaması	n	Ortalama	ss	t	df	p
3. Olumsuz duygularımı çevremdeki insanlara yansıtmayabilirim.	0-2.99	83	3,67	1,105	2,499	214	,013
	3.00-4.00	133	3,25	1,253			
5. İş stresini engellemek için bir plan dâhilinde çalışabilirim.	0-2.99	83	3,51	1,213	-	214	,015
	3.00-4.00	133	3,87	,945	2,447		
12. Duygularıma dair bilinçli bir	0-2.99	83	4,01	,943	-	214	,015
					2,446		

farkındalık geliştirebilirim.	3.00-4.00	133	4,29	,736			
19. Grupça bir konu hakkında kararlar alabilirim.	0-2.99	83	3,93	1,051	-	214	,017
					2,407		
20. Konuşma anında kullanacağım iletişim araçlarına karar verebilirim.	3.00-4.00	133	4,24	,820			
	0-2.99	83	4,16	,838	-	214	,016
					2,419		
21. Problem çözme planımın adımlarını uygulayabilirim.	3.00-4.00	133	4,42	,720			
	0-2.99	83	3,96	1,064	-	214	,006
					2,769		
22. Sorunlara karşı duyarlılık gösterebilirim.	3.00-4.00	133	4,30	,760			
	0-2.99	83	4,04	1,010	-	214	,015
					2,446		
25. Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kurabilirim	3.00-4.00	133	4,35	,809			
	0-2.99	83	4,20	,907	-	214	,024
					2,273		

Tablo 11 incelendiğinde not ortalaması 0-2.99 arası olan Türkçe öğretmeni adayları, not ortalaması 3.00-4.00 arası olan öğretmen adaylarına göre olumsuz duygularını çevresindeki insanlara yansıtmadıklarını dile getirmektedirler. Not ortalaması 3.00-4.00 arası olan Türkçe öğretmeni adayları, not ortalaması 0-2.99 arası olan öğretmen adaylarına göre iş stresini engellemek için bir plan dâhilinde çalışabilmekte, duygularına dair bilinçli bir farkındalık geliştirebilmekte, grupça bir konu hakkında kararlar alabilmekte, konuşma anında kullanacakları iletişim araçlarına karar verebilmekte, problem çözme planımın adımlarını uygulayabilmekte, sorunlara karşı duyarlılık gösterebilmekte, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kurabilmektedir.

Tablo 12. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşları ile Yaşam Becerileri Ölçeği Boyutları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	sd	F	p	Anlamlı Farklılık
Duyularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Gruplar arası	3	4,698	,003	A-B
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	Gruplar arası	3	,514	,673	
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Gruplar arası	3	1,279	,283	
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			

M.Y. Ustabulut Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşam Becerileri...

Yaratıcı	Gruplar arası	3	,558	,643
Düşünme ve Eleştirel	Gruplar içi	212		
Düşünce	Toplam	215		
Becerileri				
İletişim	Gruplar arası	3	,407	,748
Kişilerarası	Gruplar içi	212		
İlişki Becerileri	Toplam	215		

A= 18-19; B=20-21; C=22-23; D=24 ve üzeri

Tablo 12 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının empati kurma ve öz farkındalık (F=.514; p>.05), karar verme ve problem çözme (F=1.279; p>.05), yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünce (F=.558; p>.05), iletişim kişilerarası ilişki (F=.407; p>.05) becerileri ile yaşları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının duygularla ve stresle başa çıkma becerileri (F=4,698; p<.05) ile yaşları arasında bir ilişkinin olduğu görülmektedir. 18-19 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları 20-21 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre duygularla ve stresle başa çıkabildiklerini ifade etmektedirler.

Tablo 13. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşları ile Yaşam Becerileri Ölçeğinde Yer Alan Maddeler Arasındaki ANOVA Sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	sd	F	p	Anlamlı Farklılık
13. Problemlerle başa çıkabilmek için risk alabilirim.	Gruplar arası	3	2,812	,040	C-B
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			
16. Bir karar anında bütün sorumlulukları üzerime alabilirim.	Gruplar arası	3	3,195	,024	D-A
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			
19. Grupça bir konu hakkında kararlar alabilirim	Gruplar arası	3	2,862	,038	C-A
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			

A= 18-19; B=20-21; C=22-23; D=24 ve üzeri

Tablo 13 incelendiğinde 22-23 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları, 20-21 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre problemlerle başa çıkabilmek için risk alabileceğini belirtmektedir. 24 ve üzeri yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları 18-19 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre bir karar anında bütün sorumlulukları üzerime alabileceklerini ifade etmektedir. 22-23 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları 18-19 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre grupça bir konu hakkında kararlar alabileceklerini dile getirmektedir.

Tablo 14. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyleriyle Yaşam Becerileri Ölçeği Boyutları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	sd	F	p
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Gruplar arası	3	,879	,453
	Gruplar içi	212		
	Toplam	215		
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	Gruplar arası	3	,135	,939
	Gruplar içi	212		
	Toplam	215		
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Gruplar arası	3	1,628	,184
	Gruplar içi	212		
	Toplam	215		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	Gruplar arası	3	2,535	,058
	Gruplar içi	212		
	Toplam	215		
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	Gruplar arası	3	,910	,437
	Gruplar içi	212		
	Toplam	215		

A= 1; B=2; C=3; D=4

Tablo 14 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının duygularla ve stresle başa çıkma becerileri ($F=.879$; $p<.05$), empati kurma ve öz farkındalık ($F=.315$; $p>.05$), karar verme ve problem çözme ($F=1.628$; $p>.05$), yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünce ($F=2.535$; $p>.05$), iletişim kişilerarası ilişki ($F=.910$; $p>.05$) becerileri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 15. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyleriyle ile Yaşam Becerileri Ölçeğinde Yer Alan Maddeler Arasındaki ANOVA Sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	sd	F	p	Anlamlı Farklılık
18. Bir konu hakkında vereceğim kararların sonuçlarını tahmin edebilirim.	Gruplar arası	3	3,078	,029	B-A
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			
22. Sorunlara karşı duyarlılık gösterebilirim.	Gruplar arası	3	3,778	,011	D-A
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			
25. Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kurabilirim.	Gruplar arası	3	2,682	,048	B-A
	Gruplar içi	212			
	Toplam	215			

A= 1; B=2; C=3; D=4

Tablo 15 incelendiğinde 2. sınıf Türkçe öğretmeni adayları, 1. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarına göre bir konu hakkında verecekleri kararların sonuçlarını tahmin edebildiklerini, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kurabildiklerini

M.Y. Ustabulut Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşam Becerileri...

düşünmektedirler. 4. sınıf Türkçe öğretmeni adayları, 1. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarına göre sorunlara karşı duyarlılık gösterebildiklerini belirtmektedirler.

Tablo 16. Türkçe Öğretmeni Adaylarının İnternette Geçirdikleri Süre Yaşam Becerileri Ölçeği Boyutları Arasındaki ANOVA Sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	sd	F	p
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Gruplar arası	4	,210	,933
	Gruplar içi	211		
	Toplam	215		
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	Gruplar arası	4	,811	,519
	Gruplar içi	211		
	Toplam	215		
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Gruplar arası	4	1,346	,254
	Gruplar içi	211		
	Toplam	215		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri	Gruplar arası	4	,311	,870
	Gruplar içi	211		
	Toplam	215		
İletişim	Gruplar arası	4	,844	,499
Kişilerarası İlişki	Gruplar içi	211		
Becerileri	Toplam	215		

A=0-2; B=2-3; C=3-4; D=4-5; E=5 ve üzeri

Tablo 16 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının duygularla ve stresle başa çıkma becerileri ($F=.210$; $p<.05$), empati kurma ve öz farkındalık ($F=.811$; $p>.05$), karar verme ve problem çözme ($F=1.346$; $p>.05$), yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünce ($F=.311$; $p>.05$), iletişim kişilerarası ilişki ($F=.844$; $p>.05$) becerileri ile internette geçirdikleri süre arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

21. yüzyılda bireylerin okulda öğrendiklerini gerçek yaşamda uygulayabilmeleri çok önemlidir. Bireyler sadece ezbere eğitim almamalı, yaşam becerilerini geliştirmelidir. Cassidy, Franco ve Meo (2018), yaşam becerilerinin insan hayatından çok önemli olduğunu vurgulamıştır. Öğretmen eğitiminde yaşam becerileri konusunda verilen eğitim çok önemlidir. Yaşam becerileri insan hayatını yönlendiren çok yöneli bir beceridir (Spence, 2003). Türkçe öğretmeni adayları, duygularla ve stresle başa çıkma becerileri konusunda kendilerini bazen yeterli bazense yetersiz gördüklerini belirtmektedirler. Türkçe öğretmeni adayları stresle başa çıkma yollarını kullanabilecekleri, stresi yapacakları işler için olumlu kullanma, olumsuz duygularla başa çıkabilme, iş stresini engellemek için bir plan dahilinde çalışabilme, stres karşısında mizah unsurlarını kullanabilme, stresi artıracak mükemmeliyetçilik duygusundan vazgeçebilme konusunda kararsız

olduklarını belirtmişlerdir. Türkçe öğretmeni adayları bireylerle empati kurabildiklerini, öz farkındalık becerilerinin yüksek olduğunu, neleri başarabileceğini fark edebildiklerini, ilgi alanlarına yönelebildiklerini, kendilerini, karşılarındaki bireyin yerine koyabildiklerini, duygularına dair bilinçli bir farkındalık geliştirebildiklerini, problemle başa çıkabilmek için risk alabildiklerini, yapmaktan hoşlanmadıkları aktivitelerle ilgili farklı alternatifler düşünebildiklerini dile getirmişlerdir. Türkçe öğretmeni adayları sorumluluk duygusuna sahip olduklarını, verdiği kararlarla ilgili sonuçları tahmin edebildiklerini, konuşma anında kullanabilecekleri konuşma araçlarına karar verebildiklerini ve problem çözme planlarının adımlarını uygulayabileceklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları sorunlara karşı duyarlılık gösterebildiklerini, sorunlarının nedenlerini tespit edebildiklerini, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabildiklerini, olaylar karşısında analitik çözümler üretebildiklerini belirtmişlerdir. Türkçe öğretmeni adayları iletişim ortamını bozmamak adına konuşma sırasını bekleyebildiklerini, konuşma esnasına konuştuğu kişiye tolerans sağlayabileceklerini, kişisel iletişim becerilerine uygun bir şekilde hareket edebileceklerini dile getirmişlerdir. Türkçe öğretmeni adayları yaşam becerilerini sahip olduklarını ve bu becerileri günlük hayatta kullanabildiklerini ifade etmektedirler. Külekçi Akyavuz ve Karakaş (2020) araştırmalarında öğretmen adaylarının yaşam becerisi düzeylerini yüksek bulmuştur. Yılmaz (2019) araştırmasından öğretmen adaylarının yaşam becerileri içerisinde yer alan stresle başa çıkma düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir. Zorlu, Zorlu ve Dinç (2019) araştırmalarında öğretmen adaylarının yaşam becerilerinin orta seviyede olduğunu belirtmişlerdir. Ursavaş ve Karal (2019) araştırmalarında öğretmenlerin yaşam becerilerini bilmediklerini, bu konuda eksik olduklarını ifade etmektedir. Aynı şekilde Erduran ve Kamer (2018) araştırmalarında öğretmenlerin yaşam becerileri farkındalık düzeylerinin düşük olduğunu vurgulamıştır. Calp ve Edis (2020) araştırmalarında sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileri kazanmada kendilerini özyeterli olarak gördüklerini, öğretmenlerin en çok üzerinde durduğu yaşam becerisinin problem çözme becerisi olduğunu ifade etmişlerdir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Erkek öğretmen adayları olumsuz duygularını çevreye yansıtmadıklarını, çevreye karşı olumlu göründüklerini belirtmektedirler. Kadın öğretmen adayları ise çevresiyle empati kurabildiklerini, konuşma anında insanlarla hangi iletişim aracı yoluyla iletişim kurabileceğini iyi bildiklerini, iletişim esnasında sıralarını beklediklerini belirtmişlerdir. Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Not ortalaması orta seviyede olan öğretmen adayları, olumsuz duygularını çevrelerine yansıtmamaktadırlar. Not ortalaması yüksek olan öğretmen adayları stresten kurtulmak için bir plan dahilinde çalışabildiklerini, duygularıyla ilgili bilinçli bir farkındalıklarının olduğunu,

arkadaş grubuyla birlikte karar alabildiklerini, konuşma anında karşdakine en uygun iletişim aracını kullanabildiklerini, problem çözmenin adımlarını uygulayabildiklerini, sorunlara karşı duyarlık gösterebildiklerini, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabildiklerini dile getirmişlerdir. Türkçe öğretmen adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle yaşları arasında anlamlı bir ilişki vardır.18-19 yaş aralığındaki Türkçe öğretmen adayları stress ve duyguyla başa çıkabildiklerini ifade etmişlerdir. 22 ve üzeri yaş dilimindeki öğretmen adayları karar anında sorumluluk alabildiklerini, grupça kararlar alabildiklerini ifade etmişlerdir. 22-23 aralığındaki Türkçe öğretmen adayları problemle başa çıkabilmek için risk alabildiklerini belirtmişlerdir. Türkçe öğretmen adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. 2. sınıf Türkçe öğretmen adayları bir konu hakkındaki verecekleri kararların sonuçlarını tahmin edebildiklerini, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabildiklerini belirtmişlerdir. 4. Sınıf öğretmen adayları ise sonuçlara karşı duyarlı olduklarını belirtmektedirler. Türkçe öğretmen adaylarının yaşam beceri ile ilgili görüşleriyle internette geçirdikleri süre arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

KAYNAKÇA

- Bahçeci, D. ve Kuru, M. (2008). Portfolyo değerlendirmenin üniversite öğrencilerinin öz-yeterlik algısı ve yaşam becerileri üzerine etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9(1), 97-11.
- Calp, Ş. ve Edis, A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileri ile ilgili bilgi ve deneyimleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(2), 549-565.
- Cassidy, K., Franco, Y. ve Meo, E. (2018). Preparation for adulthood: A teacher inquiry study for facilitating life skills in secondary education in the united states. *Journal of Education Issues*, 4(1), 33-45. <https://doi.org/10.5296/jei.v4i1.12471>
- Deveci, İ., Konuş, F. Z. ve Aydın, M. (2018). 2018 yılı fen bilimleri dersi öğretim programı kazanımlarının yaşam becerileri açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47(2), 765-797. <https://doi.org/10.14812/cuefd.413514>
- Avcı, D. E. ve Kamer, D. (2018). Views of teachers regarding the life skills provided in science curriculum. *Euroasian Journal of Educational Research*, 77, 1-18.

- Bolat, Y. ve Balaman, F. (2017). Yaşam becerileri ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 22-39
- Güleç, V. K. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileriyle eğitsel değerleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Afyonkarahisar İli Örnekleme)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (25. baskı), Nobel Yayıncılık.
- Kivunja, C. (2015). Teaching students to learn and to work well with 21st century skills: unpacking the career and life skills domain of the new learning paradigm. *International Journal of Higher Education*, 4(1), 1-11. <http://dx.doi.org/10.5430/ijhe.v4n1p1>
- Küleççi Akyavuz, E. ve Karakaş, A. (2020). Öğretmen adaylarının yaşam becerilerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(4), 1832-1851.
- P21. (2009, April 18). P21 framework definitions. Partnership for 21st century skills (P21)", <http://www.21stcenturyskills.org>.
- Spence, S. H. (2003). Social skills training with children and young people: theory, evidence and practice. *Child and Adolescent Mental Health*, 8(2), 84-96.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Seçkin Yayıncılık.
- Bilir, T.Z. (2019). *Yaşam becerileri programının beş yaş çocuklarının yaşam becerileri, benlik algıları ve sosyal duygusal uyum düzeylerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Ulus, L. (2018). Ergen bireyler için yaşam becerileri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(12), 516-537.
- Ursavas, N. ve Karal, E. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin yaşam becerileri hakkındaki düşünceleri ve fen kazanımlarıyla ilişkilendirme durumları. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(30), 246-269.
- Ümmet, D. ve Demirci, G. (2017). Yaşam becerileri eğitimi kapsamında yürütülen grupla psikolojik danışma uygulamasının ortaokul öğrencilerinin iyi oluşları üzerindeki etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45, 153-170. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.263879>

M.Y. Ustabulut Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşam Becerileri...

- World Health Organization [WHO] (1999). *Partners in life skills education*. Department of Mental Health World Health Organization, Geneva.
- Sezgin, E. Y. (2018). Okul öncesi dönemde yaşam becerileri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(12), 710-719.
- Eskici, G. Y. ve Özsevgeç, T. (2019). Yaşam becerileri ile ilgili çalışmaların tematik içerik analizi: Bir meta-sentez çalışması. *International e-Journal of Educational Studies*, 3(5),1-15. <https://doi.org/10.31458/iejes.421255>
- Yıldırım, Y. ve Temel, Z. F. (2020). Yaşam becerileri eğitim programının anasınıfına devam eden çocukların yaşam becerilerine ve sosyal uyumlarına etkisinin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(2), 384-405. <https://doi.org/10.33308/26674874.2020342212>
- Yılmaz, A. (2019). Öğretmen adaylarının kariyer streslerinin karma araştırma yaklaşımı ile incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 93-105.
- Zorlu, Y., Zorlu, F. ve Dinç, S. (2019). Fen bilgisi öğretmen adaylarının yaşam becerileri ile bilişüstü farkındalıkları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 13(1), 302-327. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.511546>